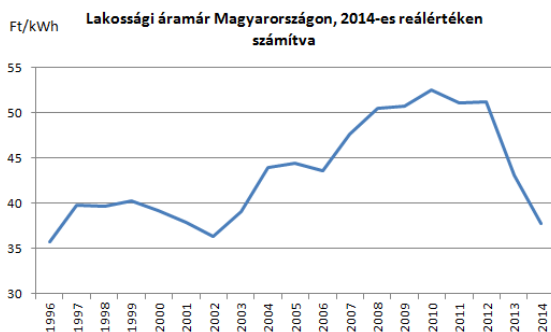

ÖSSZEFOGLALÁS

Elemzésünkben törvénymódosításokhoz és az árszabási mechanizmusok alapvető változásaihoz kötve, négy szakaszra bontva vizsgáltuk, és mutatjuk be a lakossági villamosenergia-ár változását.

A tanulmányban az inflációt figyelembe véve, reálértékeket is feltüntetve kalkuláltuk az árváltozásokat. Magyarországon a 2002-2008 közötti időszakban még a környező országokban tapasztalt áremelkedéshez képest is gyorsabb növekedés volt. A legmagasabb nominális ár 2012-ben, a legmagasabb reálár 2010-ben volt Magyarországon, azóta a lakossági villamos energia ára folyamatosan csökken. Mindezek eredményeképp **ma reáláron alig 5-6%-kal fizetünk többet a lakossági villamos energiáért, mint 1996-ban.**

1. ábra: Lakossági áramár Magyarországon, 2014-es reálértéken

Az ÁFA és a rendszerhasználati díjak mértéke többször változott a vizsgált időszakban, a díjtételek arányai jelentős mértékű átrendeződést mutatnak 2003 és 2014 között: az ÁFA mértékének emelkedése, és az energiáért és rendszerhasználatért fizetett díjak csökkenése volt meghatározó.

Az ÁFA 2003¹ óta 12%-ról 27%-ra emelkedett, így **az EU 27 országa közül Magyarországon**

¹ Az egyes árelemekben bekövetkezett árváltozásokat csak 2003-tól tudtuk elemezni, amikor azokat szétválasztották. Köszönhetően azonban annak, hogy 2002-ig nem volt jelentős reálár-változás a lakossági villamos energia esetében, a vizsgálati időszak ilyen

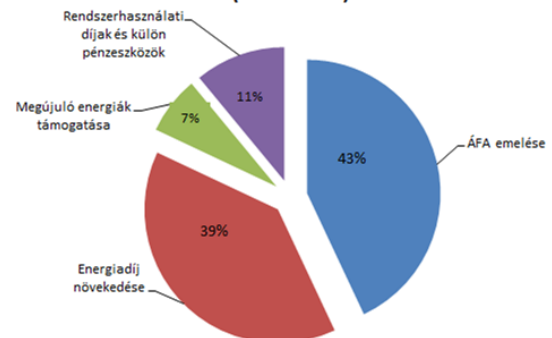
terheli a legmagasabb ÁFA a villamos energiát.

Az árak a rendszerhasználati díjakat nem tartalmazó része, azaz **a villamos energia, mint termék árát kifejező energiadíj 2012-ig az infláción felül emelkedett**, 2012 után az energiadíj csökkent, mintegy 23%-kal.

2003 és 2012 között a villamosenergia-ár infláción felüli emelkedésének fennmaradó, 11%-áért elsősorban a rendszerhasználati díjak növekedése okozta. 2012 után a rendszerhasználati díjak kb. 7%-kal lettek alacsonyabbak.

A lakossági villamosenergia-ár 2003 és 2013 között tartalmazott a megújuló energiáért fizetendő díjat. Számításaink szerint a megújuló forrásból termelt villamos energia támogatására fordított összeg 1 kWh áram után maximálisan mindössze 1 Ft körül volt 2013-ban. **A lakossági villamosenergia-ár teljes növekedésének maximum 6-8%-áért volt felelős a megújuló energiák támogatása.**

A villamos energia reálárának növekedését okozó tényezők (2003 - 2012)

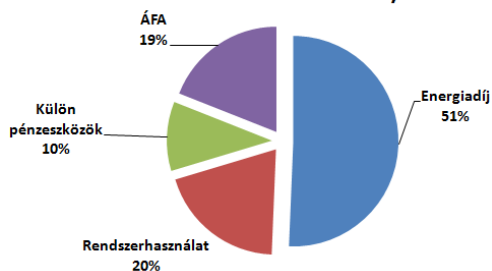
2. ábra: Az árnövekedést generáló tényezők tételes összehasonlítása

2012-re a magyar villamosenergia-szolgáltatás vásárlóerő-paritáson az egyik legdrágább lett Európában. Miután az árakat adminisztratív intézkedésekkel, jogszabályi úton csökkentették, a magyar lakossági árak az európai középmezőnybe kerültek vissza.

szűkítése nem jelent számottevő torzítást a végső következtetések levonásánál.

A rezsicsökkentés során (2013-2014) a **lakossági számlák lefaragását döntően az energiadíj csökkenése tette lehetővé**, amely főként a hazai termelésnél olcsóbb import arányának emelkedéséből adódik. A szolgáltatók és rendszerüzemeltetők (rendszerhasználati díjak formájában), valamint az állam (ÁFA formájában) nagyjából azonos pénzüsszegtől esett el a lakossági árak csökkenésének eredményeként.

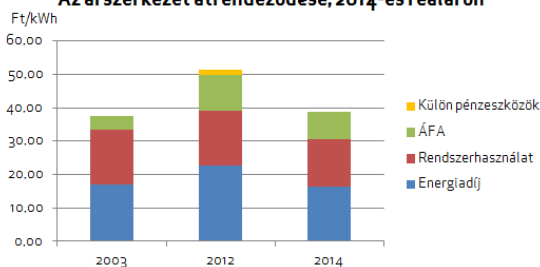
A "rezsicsökkentés" tényezői (a villamosenergia-ár csökkentésének forrása)

3. ábra: A rezsicsökkentés forrásai

A villamos energia reálára ma nagyjából a múlt évtized eleji szintre tért vissza, miközben az árszerkezet jelentősen átalakult. **Ezen áttrendeződés végső nyertese az állam – mely leginkább profitált a drágulásból, s viszonylag kis részt vállalt a rezsicsökkentésből –, a vesztesei pedig az energia szolgáltatói és elosztói.**

Az árszerkezet áttrendeződése, 2014-es reáláron

4. ábra: Az árszerkezet áttrendeződése, 2003-2014

Ki kell emelnünk, hogy a tanulmány elkészítését rendkívüli módon megnehezítette több tényező is. Az önmagában, szakaszonként is komplex árszerkezet többször is jelentős mértékben átalakult, igencsak megnehezítve az egyes szakaszok összevetését. Ugyanez vonatkozik az adatokra is: az elérhető adatbázisok olyan idősorokat tartalmaznak, amelyek nem egységes logika mentén mutatják be az különböző időszakok jellemzőit. A komplexitás, a gyakori változások, a megfelelő adatok hiánya a rendszer átláthatóságát, érthetőségét rontja a villamos energia fogyasztói számára.

Akár a rezsicsökkentést, akár az azt megelőző időszakok árváltoztatásait nézzük, a villamos energia ára sosem pusztán piaci mechanizmusok, hanem politikai döntések mentén alakult ki. Így gyakorlatilag minden változást mesterséges beavatkozásnak tekinthetünk, amely a szektor egyes szereplőinek kedvezett, mások pedig veszteséget voltak kénytelenek elkönyvelni. Azt azonban, hogy ezek a döntések milyen külső-belső adottságokra, lehetőségekre támaszkodtak, és hogy eredményként a szektor mely szereplőit hozta helyzetbe, azt az árakra, az ár összetételére vonatkozó adatok alapján sem lehet mindig megállapítani.